

RAPPORT 2022:08

Kandidaten

En kartläggning av politiska kandidater under fem valrörelser i landets kommuner

Sammanfattning

En stor andel av de som ställer upp som politiska kandidater vart fjärde år hoppas på en plats i något av landets kommunfullmäktig. I år står drygt 51 000 personer på partiernas listor till kommunalvalet och sedan 2006 handlar det om cirka 260 000 kandidater.

Acta Publica har i samarbete med Nyhetsbyrån Siren gått igenom alla dessa kandidater och undersökt närmare hur gruppen ser ut vad gäller bland annat ålders- och könsfördelning. Hur har den stora kommunkandidatgruppen utvecklats över åren? Har det skett förändringar som går att se när årets kandidater jämförs med kandidaterna inför tidigare val?

Tydligt är att kandidaterna blir allt äldre. Medelåldern har stigit med fem år mellan 2006 och 2022. De yngsta kandidaterna i årets val återfinns i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö, samt Arjeplog, medan de äldsta kommunkandidaterna ses i Åsele, Orust och Nordmaling. På vissa håll har kandidaterna blivit i snitt tio år äldre de fem senaste valen.

Könsfördelningen bland kandidaterna har varit stabil de senaste valen och även i detta val. Den ligger på cirka 42 procent, vilket kan anses jämställt, enligt definitionen att andelen kvinnor respektive andelen män ska ligga på mellan 40 och 60 procent. Men det finns stora skillnader på kommunnivå och partinivå. I år skiljer det 30 procentenheter mellan Kungsör, som har den högsta andelen kvinnor, och Gnosjö, som har den lägsta andelen. I ett hundratal kommuner har andelen kvinnor bland kandidaterna sjunkit sedan 2006.

Miljöpartiet är det riksdagsparti som har haft störst andel kvinnliga kandidater på kommunnivå i fyra av de senaste fem valen, medan Sverigedemokraterna har legat stadigt i botten. Moderaterna och Sverigedemokraterna är de enda riksdagspartierna som inte har haft en jämn könsfördelning bland sina kommunkandidater i valen 2006–2022. Moderaterna har konsekvent legat under 40 procent och Sverigedemokraterna under 30 procent kvinnliga kandidater.

Cirka fem procent av alla kandidater i kommunalvalet 2022 har någon gång under de fem senaste valen ställt upp för ett annat parti, vilket kan jämföras med riksdagsvalet där bara knappt två procent någon gång sedan valet 2006 har företrätt ett annat parti. Av de drygt 2 000 kandidater som tidigare har företrätt ett annat parti har en övervägande majoritet ställt upp för två olika partier, men det finns också de som har

ställt upp för tre, fyra eller till och med fem partier under de senaste valen.

Det går också att se att vissa kandidater har ställt upp i alla val sedan 2006, medan andra är helt nya för perioden. Storstadskommunerna sticker ut med en hög andel nya ansikten. I Göteborg har till exempel bara fem procent av kandidaterna stått på listorna inför alla val 2006–2022, medan det i ett antal mindre landsbygdskommuner ser annorlunda ut. I exempelvis Sävsjö har nästan 40 procent av kandidaterna nominerats i samtliga kommunalval sedan 2006.

Sverigedemokraterna sticker ut som det parti som både har högst andel nya kandidater och lägst andel omnominerade kandidater. Drygt hälften av partiets kommunkandidater i riket inför årets val är nya. Bara två procent av SD:s kandidater har samtidigt varit nominerade i alla val sen 2006.

Om Acta Publica

Acta Publica är Sveriges ledande researchföretag. Vi erbjuder uppkoppling till Sveriges största privata dokumentarkiv, professionell research, kartläggningar och unika bakgrundskontroller.

Acta Publicas arkiv innehåller fler än 97 miljoner inskannade myndighetsdokument, insamlade under mer än 20 år från fler än 600 olika myndigheter. En fullständig källförteckning finns i rapporten [Öppna källor i Acta Publica](#). Publikationen uppdateras årligen och finns för gratis nerladdning på vår hemsida. Vi har därutöver uppkoppling till folkbokföring, företagsfakta och andra externa databaser.

Med eget underrättelsearbete kartlägger Acta Publica fortlöpande organiserad brottslighet och aktörer inom religiös och politisk våldsbejakande extremism. Kartläggningarna syftar till att identifiera individer, bolag och organisationer som utgör annars svårdetekterad risk för företag och organisationer och som hotar det demokratiska samhället.

Vi är experter på att ta fram fakta. Årligen publicerar vi en [sammanställning](#) av utvecklingen inom offentlighets- och sekretesslagstiftningen för att dela med oss av vår kunskap.

Pro bono publico använder vi vår researchkapacitet och våra informationstillgångar till att undersöka företeelser och förhållanden i samhället som annars inte hade blivit belysta. Denna rapport är ett exempel på detta. Granskningen saknar finansiering och drivs inte av andra intressen än Acta Publicas samhällsengagemang och vilja att bidra till ökad kunskap och nya insikter om vår gemensamma värld.

Fler rapporter finns för gratis nerladdning på vår [hemsida](#), där läsaren också kan sätta upp sig på en sändlista för kommande rapporter.

Acta Publica är registrerad bifirma till Panoptes Sweden AB.

Inledning

Det finns 290 kommuner i Sverige, som ansvarar för bland annat barn- och äldreomsorg, skola, plan- och byggfrågor, räddningstjänst, renhållning, bostäder och bibliotek. Kommunerna styrs av kommunfullmäktige, vars politiker väljs av befolkningen i allmänna val vart fjärde år.

I årets val ställer cirka 51 000 personer upp som kandidater i kommunalvalen runtom i landet. Sedan 2006 handlar det om ungefär 260 000 kandidater. Acta Publica har redan, i två nyligen publicerade rapporter, visat att det bland dessa kandidater finns politiker som har kopplingar till kriminella mc-gäng och politiker som har högerextremistiska och främlingsfientliga värderingar.

Men hur ser kandidatgruppen ut i övrigt? Är det lika många män som kvinnor som ställer upp som kandidater? Har det förändrats över tid? Hur ser åldersstrukturen ut? Är det många politiker som ställer upp år efter år? I vilka partier är det vanligast? Och är politikerna trogna sina partier, eller finns det kandidater som i tidigare val har ställt upp för andra partier? Hur ser strömmarna mellan partierna i så fall ut? Det är några av de frågor som besvaras i Acta Publicas senaste rapport om kandidaterna.

Syfte

Acta Publica vill i den här rapporten göra en sammanställning av samtliga personer som mellan 2006 och 2022 har kandiderat i kommunalvalen, för att få en bild av hur gruppen ser ut och om den har förändrats över tid.

Metod

Acta Publicas rapport bygger på material från Valmyndighetens öppna data över samtliga personer som har kandiderat i svenska val till kommun, riksdag och region (tidigare landsting) från 2006 till och med 2022. Kartläggningen består av en kvantitativ genomgång av kandidaterna för att kunna se övergripande mönster när det gäller kön, ålder, partitypen, geografi och politikvana.

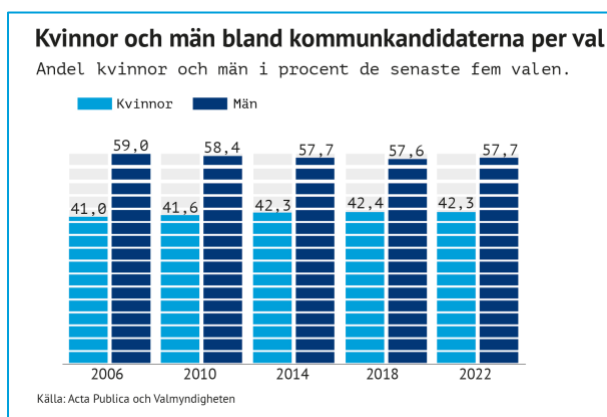
För 2022 så har de ursprungliga listorna som Valmyndigheten lämnade ut 10 maj använts. Förändringar och uppdateringar om personer eller

partier gjorda efter detta ingår inte i beräkningarna. Personer med skyddad identitet ingår inte heller i bearbetningarna.

Granskningen

Könsfördelning

Under de senaste fem valen har den totala andelen kvinnor på valsedlarna till kommunfullmäktige i princip legat stilla, på runt 42 procent. Däremot finns det stora skillnader i andelen kvinnliga kandidater när man jämför kommunerna eller partierna med varandra. Könsfördelningen avspeglar sig nästan exakt i andelen invalda kvinnor. Det har inte varit någon större förändring av andelen invalda kvinnor på kommunnivå sedan 1990-talet.^[1]

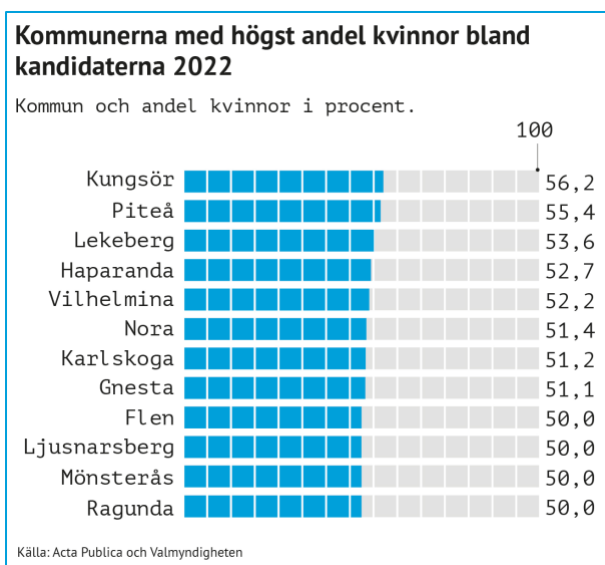

Det finns ingen allmänt vedertagen definition på vad jämställdhet är, men 40 till 60 procent kvinnor brukar betraktas som en jämn könsfördelning. Det kan vara en viktig indikator för jämställdhet att titta på könsfördelningen bland valkandidater, menar Lena Wängnerud, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Har ett parti under lång tid en stor överrepresentation av män, kanske det innebär att det är svårare för kvinnor att ta sig fram i partiet. Samtidigt ska man fråga sig hur samspelet ser ut och vad könsfördelningen bland politikerna betyder för politiken som bedrivs?^[2]

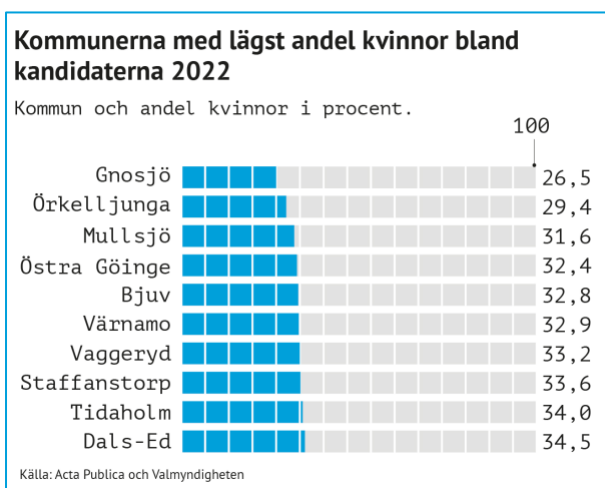
Variationer i andelen kvinnor mellan kommunerna

Tittar man på den totala könsfördelningen bland kandidaterna i kommunfullmäktigevalen 2006–2022, ser man att den har legat på en jämn nivå under perioden – 41 till 42 procent kvinnliga kandidater. Det är ett par procentenheter lägre än andelen kvinnliga riksdagskandidater, som har legat på 42 till 45 procent. Men skillnaderna kommuner emellan är mycket stora. I årets val skiljer det nästan 30 procentenheter mellan

Kungsör, som toppar listan över kvinnlig representation på valsedlarna med 56 procent, och Gnosjö, som ligger sist med endast 27 procent kvinnliga kandidater.

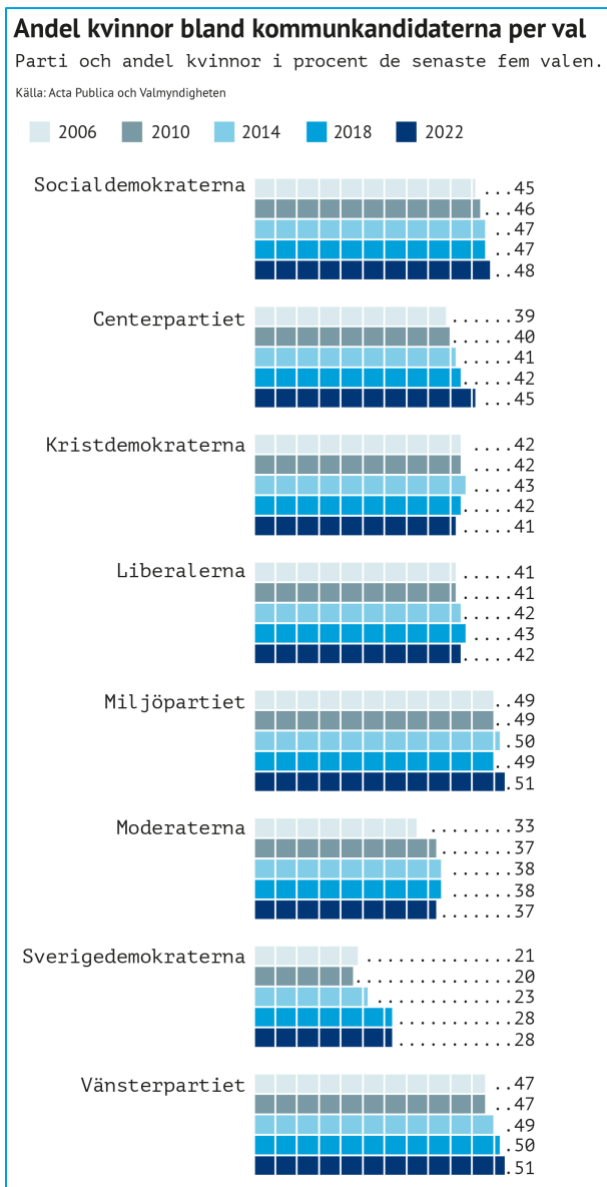
År 2018 hade Lekeberg störst andel kvinnliga kommunkandidater i landet, och blev efter valet kommunen med högst andel invalda kvinnor i kommunfullmäktige. I Örskelljunga, kommunen med sämst kvinnlig representation i kommunfullmäktige, har andelen kvinnliga kandidater till kommunfullmäktige stadigt minskat mellan 2006 och 2022, från 36 procent till 29 procent. Eksjö är den kommun som oftast under perioden 2006–2022 legat under 30 procent kvinnliga kandidater, tre gånger.

Variationer i andelen kvinnor mellan partierna

Mellan partierna är skillnaderna lika stora. I årets val är 51 procent av Miljöpartiets kommunkandidater kvinnor, medan Sverigedemokraterna

endast har 28 procent kvinnor på sina kommunlistor. Miljöpartiet är det riksdagsparti som har haft störst andel kvinnliga kandidater på kommunnivå i fyra av de senaste fem valen, medan Sverigedemokraterna har legat stadigt i botten.

Att få andelen folkvalda kvinnliga politiker att öka sker inte av sig själv, utan är en aktiv satsning inom partierna. Partierna till vänster på den ideologiska skalan – Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet – har en jämn och hög nivå av kvinnor. De partierna har också de tydligaste interna reglerna om hur många kvinnor som ska stå på valsedlarna. I stället för regler har partierna till höger målsättningar för hur könsfördelningen ska se ut, som är mer löst formulerade.

Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna är de partier som är minst villiga att försöka styra andelen kvinnor.^[3]

Moderaterna och Sverigedemokraterna är de enda riksdagspartierna som inte har haft en jämn könsfördelning bland sina kommunkandidater i valen 2006–2022. Moderaterna har konsekvent legat under 40 procent och Sverigedemokraterna under 30 procent kvinnliga kandidater. Både Sverigedemokraterna och Moderaterna har också övervägande manliga väljare.^[4]

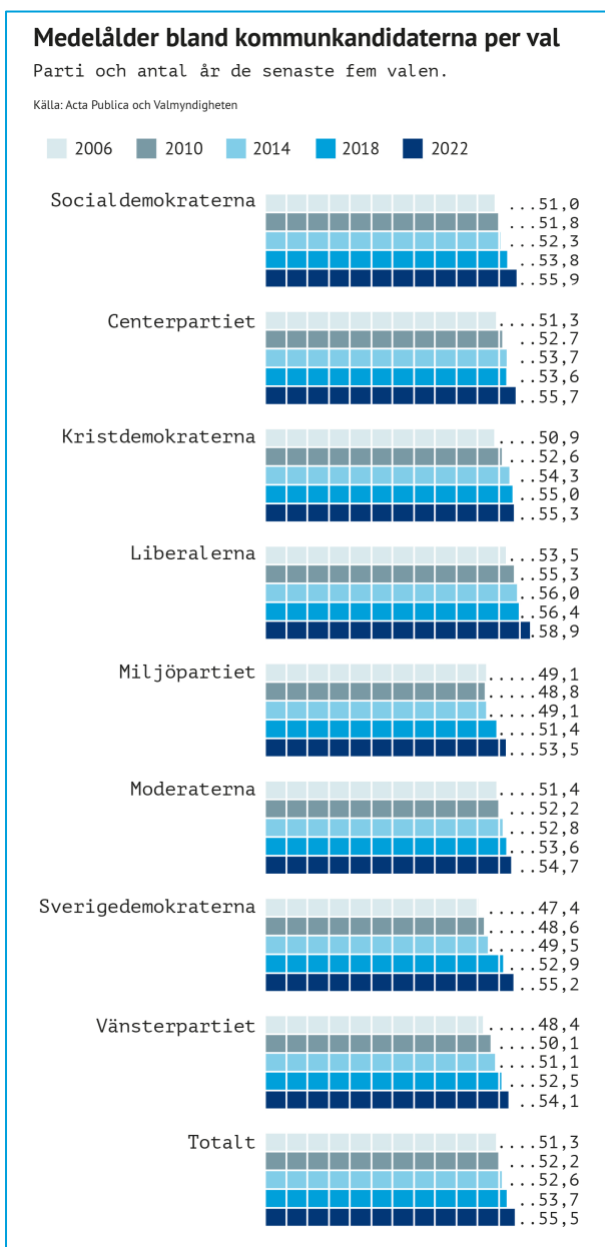
I den andra änden av spektret finns Feministiskt initiativ, som inte heller har haft en jämn könsfördelning, utan i alla fem val har haft över 70 procent kvinnliga kandidater på kommunlistorna.

Visserligen innebär färre kvinnor på valsedlarna att färre kvinnor väljs in, men det är inte bara den generella könsfördelningen som är viktig. Det är också viktigt var på valsedlarna kvinnorna placeras och hur könsfördelningen ser ut bland topplaceringarna, eftersom alla kandidater inte väljs in.^[5]

Åldersstruktur

De politiska kandidaterna blir allt äldre. Medelåldern bland de som kandiderar till kommunalvalen har stigit för varje val och ligger nu på 56 år. I valet 2006 var medelåldern bland kandidaterna 51 år.

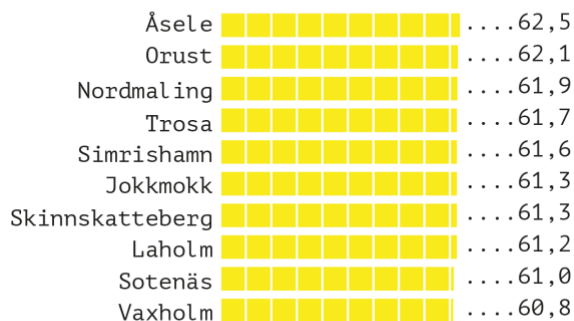
Bland riksdagspartiernas kommunkandidater är det miljöpartisterna och vänsterpartisterna som är yngst. I årets val har deras kandidater en medelålder på 54 år. Äldst är Liberalernas kandidater med en snittålder på 59 år.

I kommunerna har medelåldern bland kandidaterna stigit i nästan alla kommuner sedan 2006. Bara i ett tiotal kommuner har medelåldern sjunkit något eller är oförändrad. I ett fyrtiotal kommuner har medelåldern stigit kraftigt, med mellan sju och tio år. Hjo har sett den största ökningen – från en medelålder på 49 år 2006 till en medelålder på 60 år 2022.

Kommunerna med högst medelålder bland kandidaterna 2022

Kommun och medelålder i antal år.

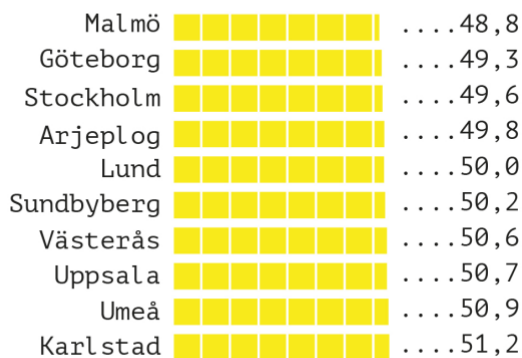

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

De yngsta kandidaterna i årets val återfinns i storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm, samt i Arjeplog. I Malmö och Göteborg ligger medelåldern på 49 år. Åsele har de äldsta kommunkandidaterna med en medelålder på 63 år.

Kommunerna med lägst medelålder bland kandidaterna 2022

Kommun och medelålder i antal år.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Partibyten

Cirka fem procent av alla kandidater i kommunalvalet 2022 har någon gång under de fem senaste valen ställt upp för ett annat parti. Och det svänger mer om kommunpolitiken än om rikspolitiken, i alla fall sett till kandidaternas benägenhet att byta parti. Av dem som ställer upp i val till riksdagen i år är det bara knappt två procent som någon gång sedan valet 2006 har företrätt ett annat parti.

Kandidater som byter parti flera gånger

Det är drygt 2 000 av årets totalt 51 000 kommunkandidater som har kandiderat för ett eller flera olika partier sedan 2006. Den stora majoriteten har ställt upp för två olika partier mellan 2006 och 2022. Men det finns personer som har ställt upp för fler än två partier. Cirka 150 personer har kandiderat för tre eller fyra olika partier. En enda kandidat, en skånsk politiker, har ställt upp för fem olika partier. Han har alltså företrätt olika partier i alla fem granskade val.

Trots att gruppen partibytare inte är så stor, är det en grupp som förtjänar att lyftas fram. Forskaren David Karlsson vid Göteborgs universitet liknar i en bakgrundsintervju med Acta Publica det vid ”konsumentupplysning”, att väljare får veta om och i så fall varför aspirerande politiker har bytt parti som de vill företräda.

Skillnader mellan partierna i hur många som byter parti

Bland riksdagspartierna är det Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas kommunkandidater som är mest ombytliga. Drygt fem procent av deras kandidater 2022 har ställt upp för ett annat parti i ett eller flera val sedan 2006. I andra änden av spektret återfinns Socialdemokraterna, med bara ungefär två procent partibytare bland kandidaterna.

Det kan man se som ett tecken på stabilitet inom partiet, eller möjligen att Socialdemokraterna sällan lockar över politiker från andra partier. Siffrorna går också att se i ljuset av en historisk utveckling inom kommunpolitiken. Jämfört med för 20, 30 år sedan har partierna färre medlemmar. Samtidigt pågår en utveckling mot att antalet politiska uppdrag också blir färre och därmed mer betungande. I den utvecklingen har ett stort parti som Socialdemokraterna lättare att få fram stabila kandidater till listorna, eftersom man i många kommuner har lång erfarenhet av att styra och även kan erbjuda andra politiska uppdrag innan man hamnar i kommunfullmäktige. I dagsläget har många partier, särskilt mindre partier ute i landet, svårt att få ihop tillräckligt många kandidater till sina listor.^[7]

Vilka partier byter kandidaterna mellan?

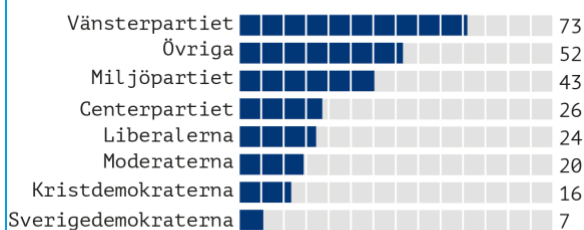
Personer som är mycket politiskt engagerade, men inte trivs i etablerade sammanhang och vill vara mer oberoende, kan ha lättare att röra sig mellan partier.^[8] Det är troligt att kommunpolitikerna också påverkas av den komplicerade utvecklingen på riksplanet, där mandatfördelningen medför svåra ställningstaganden och kompromisser för att behålla makten.

En sådan fråga kan vara förhållandet till Sverigedemokraterna, vilket av allt att döma har fått kandidater att lämna Liberalerna och i stället ställa upp för Centern. Av de 250 centerpartistiska kandidaterna som tidigare år har ställt upp för ett annat parti, har flest ställt upp för Liberalerna. De 72 personerna motsvarar en dryg fjärdedel. Det går inte att se motsvarande flytt från Centern till Liberalerna.

Moderaterna är det parti som tappar flest till Sverigedemokraterna. Av alla 265 SD-kandidater i årets val som någon gång har företrätt ett annat parti, kommer en tredjedel från M.^[9] Trots att Sverigedemokraterna har växt mycket under mätperioden tycks partiet inte ha lockat över politiskt aktiva från de etablerade partierna i någon större utsträckning, utan verkar i högre grad locka till sig kandidater som inte har varit partipolitiskt engagerade tidigare.^[10]

Socialdemokratiska kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

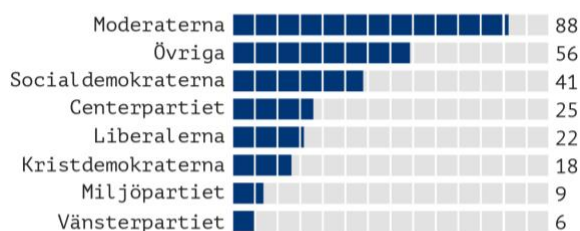
Tidigare parti och antal.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Sverigedemokratiska kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

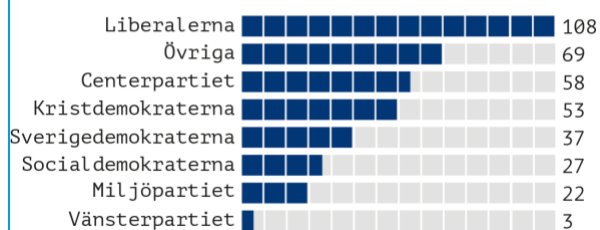
Tidigare parti och antal.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Moderata kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

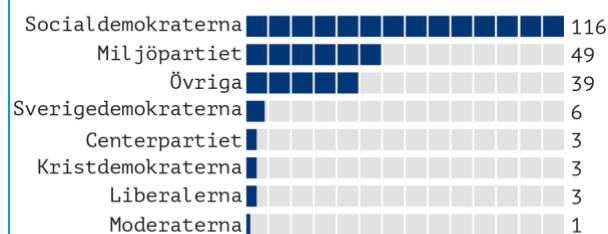
Tidigare parti och antal.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Vänsterpartistiska kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

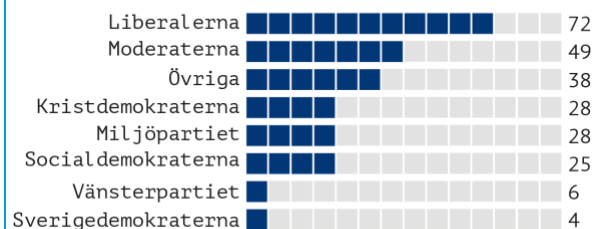
Tidigare parti och antal.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Centerpartistiska kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

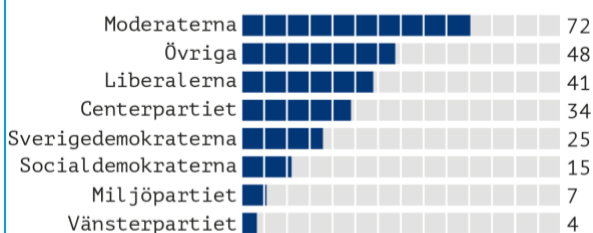
Tidigare parti och antal.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Kristdemokratiska kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

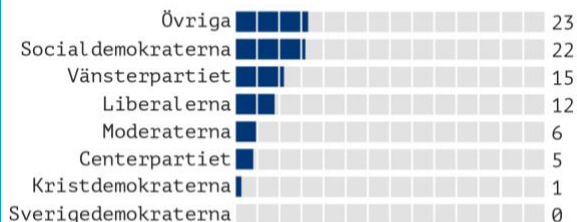
Tidigare parti och antal.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Miljöpartistiska kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

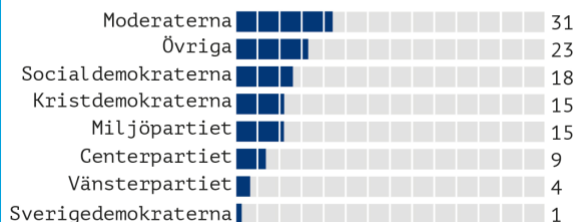
Tidigare parti och antal.

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Liberala kommunkandidater 2022 som tidigare ställt upp för ett annat parti 2006-2018

Tidigare parti och antal.

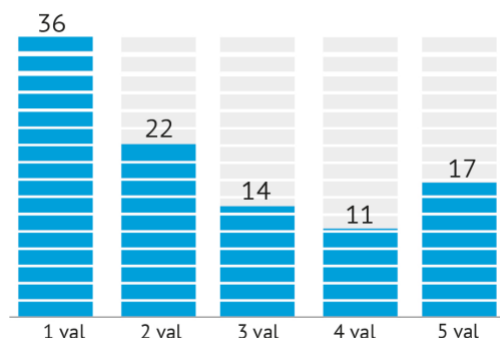
Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Politikvana

Acta Publica och Nyhetsbyrån Siren har granskat hur många av årets kandidater till kommunalvalen som också ställt upp i tidigare val – tillbaka till 2006 – och hur många av dem som är nya under perioden.

Andel av årets kommunkandidater efter antal val som de ställt upp i 2006-2022

Antal val och andel kandidater i procent.

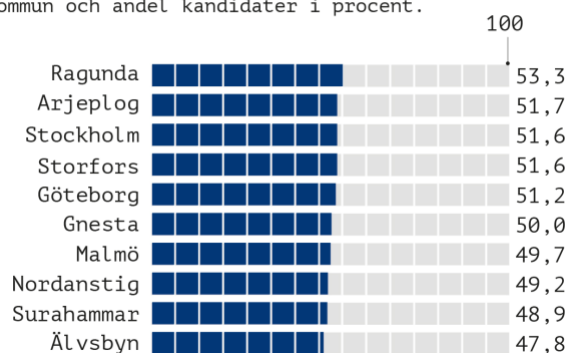
Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

Skillnader mellan kommuner

Lägst andel nya kandidater finns i Örskelljunga, där andelen ligger på 17 procent. Ragunda och Arjeplog har högst andel nya kandidater i årets kommunalval, med en andel på 53 respektive 52 procent. Stockholm, Göteborg och Malmö finns alla med i toppen när det gäller andelen nykomlingar på partiernas listor inför kommunalvalet. Runt 50 procent av de anmälda kandidaterna i storstäderna är nya inom lokalpolitiken. En strukturell förklaring till det kan vara att det i storstäderna finns fler personer som vill och kan ställa upp som kandidater.^[11]

Kommunerna med högst andel kommunkandidater som inte har ställt upp i tidigare val 2006-2018

Kommun och andel kandidater i procent.

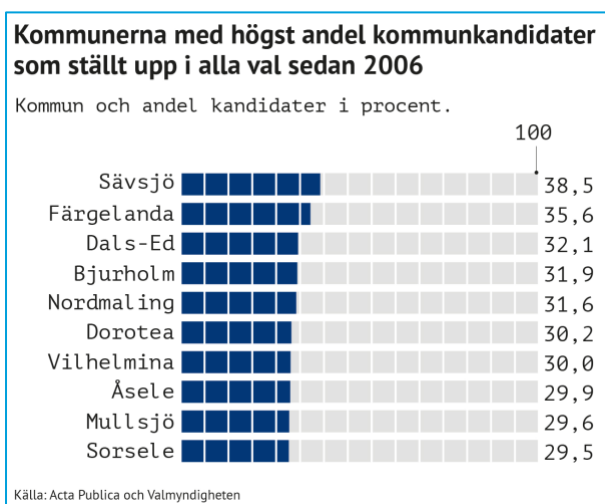

Källa: Acta Publica och Valmyndigheten

I storstäderna, som alltså har en betydande del nya ansikten, är det en försvinnande liten grupp som har nominerats i samtliga val sedan 2006. I Göteborg har bara 4,9 procent av kandidaterna den erfarenheten, och motsvarande siffra i Stockholm är 6,5 procent. Här är också snittaldern bland kandidaterna lägst.

Störst kontinuitet sett till namnen på listorna har i stället en grupp mindre landsbygdskommuner utspridda över landet. I Sävsjö har nästan 40 procent av kandidaterna nominerats i samtliga kommunalval sedan 2006. Färgelanda, Nordmaling och Dorotea är några andra kommuner med en hög andel "veteraner" på sina listor. I sju kommuner i landet har över 30 procent av kandidaterna varit nominerade i samtliga val sedan 2006.

Enligt Johan Wänström, statsvetare vid Centrum för kommunstrategiska studier (CKS) vid Linköpings universitet, är det ofta svårt för partierna i mindre kommuner att fylla kandidatlistorna, och även fullmäktigeplatser. Där handlar det i stället om att försöka övertala de som redan är valda att ställa upp ytterligare en mandatperiod, eftersom det inte sällan saknas andra kandidater.

Frågan är då vilka effekter som omsättningen på kandidater – och i förlängningen förtroendevalda – har på kommunpolitiken. Stora förändringar på partiernas listor från ett val till ett annat, behöver av naturliga skäl inte betyda att rotationen bland de faktiskt förtroendevalda är hög. Enligt sammanställningar som tidningen Dagens Samhälle har gjort slogs rekord i antalet nyvalda politiker i landets fullmäktige både 2014 och 2018, men variationen över landet är mycket stor.^[12] Samtidigt blir kommunpolitikerna i landet i genomsnitt allt äldre och färre vill engagera sig aktivt i de politiska partiernas verksamhet, enligt SCB.^[13]

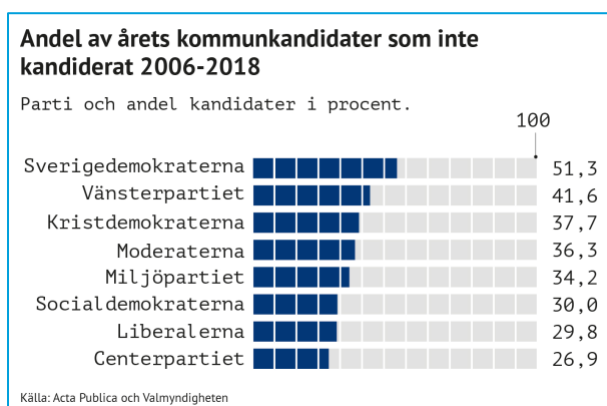
Det finns både fördelar och nackdelar med att politiker sitter länge på sina poster. Det är en stor utmaning att sätta sig in i de lokala politiska förutsättningarna, en process som generellt underlättas i större kommuner där de heltidsarvoderade förtroendeuppsdragen är fler. Eftersom det tar lång tid att lära sig och förstå hur verksamheten

fungerar, behövs lokalpolitiker som verkligen gör det. Samtidigt är det ur demokratisynpunkt viktigt att det finns ett utbyte av personer.^[14]

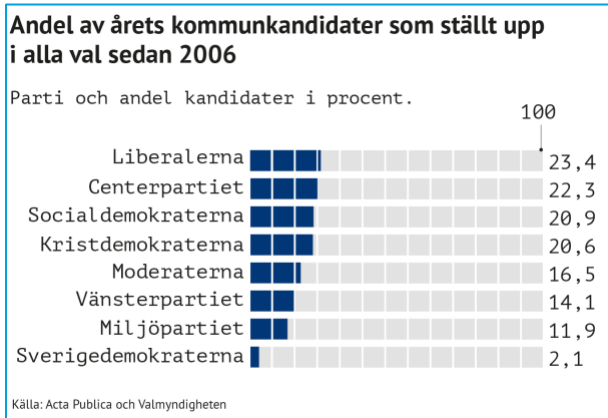
Men det kan vara svårt att locka nya till kommunpolitiken. I småkommunerna flyttar unga eldsjälar som brinner för politiken inte sällan till universitetsstäderna för vidare studier, samtidigt som inflödet av nyinflyttade ofta är lågt och medelåldern generellt är högre. Den utvecklingen, i kombination med ett minskat partipolitiskt deltagande, väcker viktiga frågor om hur bästa möjliga förutsättningar skapas för det politiska livet på lokal nivå.^[15]

Skillnader mellan partier

Acta Publica och Nyhetsbyrån Siren har också undersökt skillnaderna i andelen nya och omnominerade kandidater mellan riksdagspartierna. Sverigedemokraterna, som har växt kraftigt under den granskade perioden, sticker inte förvånande ut i bägge avseendena. Drygt hälften av partiets kommunkandidater i riket inför årets val är nya. Bara två procent av SD:s kandidater har samtidigt varit nominerade i alla val sen 2006.

På partinivå har Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna högst andel nya kandidater till kommunalvalen i riket. Lägst andel nya kandidater har Centerpartiet.

Avslutande tankar

Vart fjärde år väljer Sveriges invånare vilka personer som ska företräda dem under de närmaste åren. I kommunalvalet väljs de politiker som får ansvar för hur den lokala samhällsservicen ska se ut. Där ingår viktiga områden som skola, barnomsorg och äldreomsorg. Acta Publica har i samarbete med Nyhetsbyrån Siren granskat de drygt 130 000 personer som de senaste fem valen har ställt upp som politiska kandidater.

Bland annat går det att se att könsfördelningen bland kommunkandidaterna visserligen har legat på en jämn och jämställd nivå totalt sett de senaste fem valen, men det finns stora skillnader mellan både kommuner och partier. Jämställdheten kommer inte automatiskt, utan är ofta resultatet av ett medvetet arbete med att öka andelen kvinnor, som det handlar om i de allra flesta fall. Det väcker frågan om det är svårare för kvinnor att ta sig fram i vissa partier eller i vissa kommuner?^[16]

Jämställdhetsfrågor i en bredare bemärkelse har legat högt på agendan i samhällsdebatten under den granskade perioden. Det har till och med tillkommit ett politiskt parti, FI, som har jämställdheten som sin viktigaste profilfråga, som har lyckats vinna mandat i flera kommunfullmäktige. Det är därför noterbart att den totala andelen kvinnor bland kommunkandidaterna inte tycks ha påverkats alls av dessa strömningar, den har i princip legat stilla runt 42 procent.

En annan tydlig trend är att de politiska kandidaterna blir allt äldre. Medelåldern bland kandidaterna har stigit med fem år under de senaste fem valen, visar Acta Publicas och Sirens sammanställning, vilket stämmer väl överens med utvecklingen att kommunpolitikerna blir allt äldre.^[17]

Granskningen visar också hur många av kandidaterna som bara ställer upp i år, men inte har kandiderat i de tidigare valen sedan 2006, och hur många av kandidaterna som har ställt upp i alla val sedan 2006.

Utmärkande är bland annat att storstäderna har en hög andel nya ansikten, och samtidigt en försvinnande liten andel som nominerats i samtliga val. Det sammanfaller också med att snittåldrarna bland kandidaterna är lägst i storstäderna.

I stället är det i mindre landsbygdskommuner som personerna på listorna återkommer år efter år. I exempelvis Sävsjö har nästan 40 procent av kandidaterna nominerats i samtliga kommunalval sedan 2006. Det kan vara ett tecken på att det är svårt för partierna i mindre kommuner att fylla sina kandidatlistor och att det gäller att övertala de som redan är valda att ställa upp i ytterligare val.^[18]

Acta Publica och Nyhetsbyrån Siren har också tittat på hur många av kandidaterna i årets val som tidigare har ställt upp för ett annat parti. Drygt 2 000 personer, motsvarande cirka 5 procent av kandidaterna, har gjort det. I de allra flesta fall handlar det om personer som har gått från ett parti till ett annat, men det finns också dem som har gjort flera byten eller ”bytt tillbaka”.

Forskaren David Karlsson kallar det ”konsumentupplysning” till väljare att titta närmare på den här gruppen och den väcker onekligen frågor. Varför har kandidaterna bytt parti? Handlar det om personer som bara försöker göra politisk karriär eller handlar det om ideologiska omprövningar? Går det att lita på vad en person står för som byter parti flera gånger?

Fotnoter

^[1] Intervju med Lena Wängnerud, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[2] Intervju med Lena Wängnerud, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[3] Intervju med Lena Wängnerud, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[4] Intervju med Lena Wängnerud, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[5] Intervju med Lena Wängnerud, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[6] Intervju med David Karlsson, kommunforskare vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[7] Intervju med David Karlsson, kommunforskare vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[8] Intervju med David Karlsson, kommunforskare vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[9] Notera att om en person har bytt parti fler än en gång under dessa val, så räknas bara det senaste bytet.

^[10] Intervju med David Karlsson, kommunforskare vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[11] Intervju med Johan Wänström, statsvetare vid Centrum för kommunstrategiska studier (CKS), Linköpings universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren 25 augusti 2022.

[12] <https://via.tt.se/pressmeddelande/rekordmanga-nya-politiker?publisherId=307301&releaseId=3250414>

[13] <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/allt-farre-ar-medlemmar-i-politiska-partier/>

^[14] Intervju med Johan Wänström, statsvetare vid Centrum för kommunstrategiska studier (CKS), Linköpings universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren 25 augusti 2022.

^[15] Intervju med Johan Wänström, statsvetare vid Centrum för kommunstrategiska studier (CKS), Linköpings universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren 25 augusti 2022.

^[16] Intervju med Lena Wängnerud, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren den 26 augusti 2022.

^[17] <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/demokrati/amnesovergripande-statistik/undersokning-av-fortroendevalda-i-kommuner-och-regioner/pong/statistiknyhet/undersokningen-om-fortroendevalda-i-kommuner-och-regioner-2019/>

^[18] Intervju med Johan Wänström, statsvetare vid Centrum för kommunstrategiska studier (CKS), Linköpings universitet. Gjord av Nyhetsbyrån Siren 25 augusti 2022.

Kontakta oss

Vill du veta mer om Acta Publicas verksamheter?
Ring oss på telefon 08 – 557 695 07 eller skicka e-post till info@actapublica.se.
Mer om vår verksamhet finns på www.actapublica.se.

Tidigare rapporter

Alla rapporter kan kostnadsfritt laddas ner på Acta Publicas hemsida under [Nyheter och insikter](#).

Makten nästa

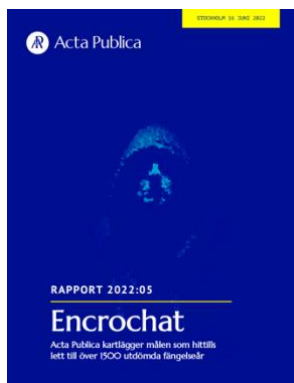
Kampen mot den organiserade brottsligheten står högt på agendan i valrörelsen 2022.

Efter att ha granskat samtliga kandidater i de senaste fem valen kan Acta Publica visa att gränsen mellan valbara politiker och kriminella mc-gäng inte är knivskarp.

Ur mylla brun

Acta Publica har kartlagt tusentals kandidater i de senaste fem valen med bakgrund i, eller kopplingar till, högerextremism. Bara för riksdagspartierna kan fler än 1100 kandidater länkas till högerextremism. Nästan 80 procent av de kartlagda återfinns i Sverigedemokraterna.

Encrochat

När fransk polis knäckte den krypterade tjänsten Encrochat inleddes utredningar i hela Europa.

Acta Publica har kartlagt samtliga domar med Encro-bevisning i Sverige. Det handlar om cirka 400 tilltalade som i 19 tingsrätter dömts till över 1 500 fängelseår.

Lärarna

7 000 legitimerade lärare är dömda för brott varav 200 för sexual- och våldsbrott. 300 har kopplingar till extremism och organiserad brottslighet.

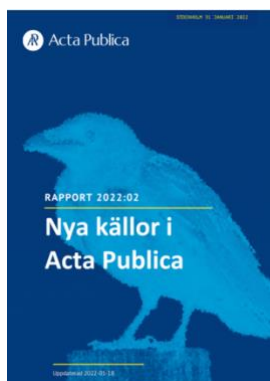
Acta Publicas granskning av 280 000 legitimerade lärare visar att maskorna i systemet är grova.

Offentlighetsprincipen 2021

Acta Publica tar temperaturen på offentlighetsprincipen under 2021.

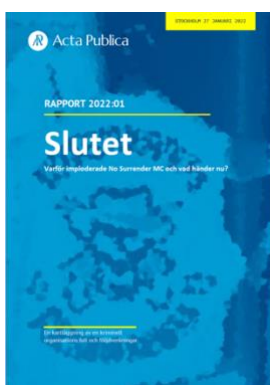
Hur har myndigheter tillämpat lagstiftningen? Vilka nya rättsavgöranden finns från domstolarna? Vad har Justitieombudsmannen tittat på? Vilka nya sekretessregler har tillkommit och vilka är på gång?

Acta Publicas öppna källor

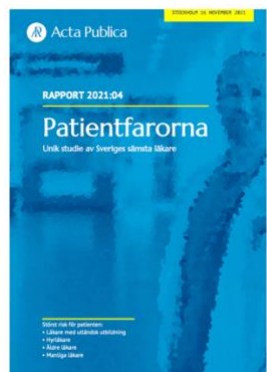
Acta Publicas kontinuerliga utveckling av informationsinhämtning från öppna källor ledde till att arkivet i dagarna passerade 97 miljoner dokument och filer. Det gör Acta Publica till Sveriges största privata dokumentarkiv med inskannade sökbara handlingar från myndigheter.

I rapporten Nya källor i Acta Publica berättar vi om de senaste nya källorna i arkivet. Vi redogör också för samtliga källor i arkivet.

Slutet

Ur spillrorna från Black Cobra reste sig No Surrender MC. Efter en snabb expansion med etableringar i bland annat Östergötland och Örebro krackelerade organisationen för att snart rasa samman. I en uppföljande rapport analyserar Acta Publica orsakerna till att den internationella brottsorganisationen misslyckades med en etablering i Sverige.

Patientfarorna

Acta Publica samtliga läkare som anmäls som patientfarliga under de senaste fem åren. Rapporten visar att läkare med utländsk utbildning, hyrläkare, manliga och äldre läkare är tydligt överrepresenterade i statistiken. Utredningen visar också att myndigheternas handläggningstider är långa. I genomsnitt tar det ett och ett halvt år innan patientfarliga läkare blir av med legitimationen.

Förebilderna

Acta Publica har granskat 15 420 biträdande övervakare som under den senaste tioårsperioden haft över 43 000 klienter.

Mer än var femte biträdande övervakare är själv straffad, flera har begått brott tillsammans med sina klienter. Ett hundratal är på olika sätt knutna till organiserad brottslighet och såväl övervakare som klient har varit knutna till samma våldsbejakande extremistrelser.

Expos arkiv nu i Acta Publica

Sedan 1995 har Stiftelsen Expo byggt upp en unik och omfattande kunskapsbank över grupper och individer knutna till svensk högerextremism.

I Expos omfattande dom- och förundersökningsarkiv finns cirka 15 000 domar och förundersökningsprotokoll från tidigt 1970-tal till idag. Arkivet kompletteras systematiskt och löpande med de senaste förundersökningarna kopplade till den rasideologiska miljön.

Offentlighetsprincipen 2020

Acta Publica tar temperaturen på offentlighetsprincipen under 2020. Hur har myndigheter tillämpat lagstiftningen? Vilka nya rättsavgöranden finns från högsta instans? Vad har Justitieombudsmannen tittat på? Vilka nya sekretessregler har tillkommit och vilka är på gång? Vi har också granskat hur offentlighetsprincipen fungerade när den ställdes på prov under coronapandemins första år.

Möjliggörarna

Utanför de kriminella nätverkens hårda kärna finns ofta en brokig grupp individer vars näringsverksamhet är en förutsättning för den grova organiserade brottsligheten. De flesta saknar belastningshistorik och går under radarn vid traditionella leverantörskontroller. Acta Publica har kartlagt 750 av dem. Förra året gjorde de affärer för sex miljarder kronor. 250 miljoner kronor fakturerades skattebetalarna via myndigheter.

Klanerna

I Ekot avslöjade vice rikspolischef Mats Löfving att polisen kartlagt ett 40-tal kriminella klaner med tentakler in i politikens beslutande församlingar. Bakgrunden var en hemligstämplad rapport – Släktbaserade kriminella nätverk – som Nationella operativa avdelningen upprättat i januari. Acta Publica har granskat den hemligstämplade rapporten och gjort en fördjupad granskning av de 161 individer som förekommer.

Så går det efter högskoleprovet

Högpresterande på högskoleprovet får en genomsnittsinkomst som är hundratusentals kronor högre än lågpresterarnas. De är dubbelt så företagsamma och hälften så kriminella. Fler än en miljon svenskar har skrivit högskoleprovet sedan det infördes 1977. Acta Publica har analyserat samtliga 1,6 miljoner provskrivares resultat relaterat till andra livsparametrar i bolagets unika databaser.

Politikerna

Vilka förutsättningar har Sveriges 25 000 folkvalda att tillgodogöra sig intellektuella färdigheter?

Acta Publica har granskat samtligas resultat på högskoleprovet.

Det finns stora skillnader mellan de politiska partiernas företrädare.

Affärerna med islamistiska extremister

Under de senaste fem åren har Sveriges kommuner, regioner och myndigheter köpt varor och tjänster i miljardklassen av bolag kontrollerade av personer som slagits för IS eller som har andra kopplingar till extrem islamism.

Acta Publica har kartlagt och granskat cirka 560 extrema islamister och deras affärer.

Öppna källor i Acta Publica

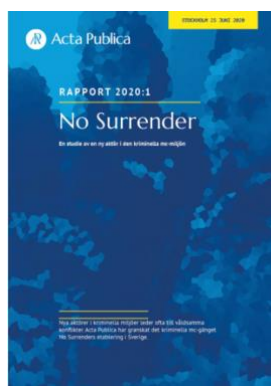
Acta Publica bygger sin informationsinhämtning på öppna och slutna källor. Basen i de öppna källorna är de dokument som Acta Publica systematiskt och fortlöpande begär ut från fler än 600 olika myndigheter, inklusive samtliga kommuner, regioner och domstolar.

Dokumenterna skannas och OCR-tolkas innan de läggs in i arkivet, där kunden på några få sekunder kan söka förekomster i över 60 miljoner dokument.

Skattetillegg

Beslut om skattetillegg avslører fusk og slarv med skatt. Sedan dubbelbestraffningen for skattebrott opphørte 2013 er skattetillegg ofte den enda påfølgende for brott mot skattelagstiftningen. For bakgrunnskontroller av foretak og individer kan beslutene derfor gi et viktig bidrag til helhetsbildet. Acta Publica har sedan decennier en omfattende inhämtning av handlingar från Skatteverket.

No Surrender

Nya aktörer i kriminella miljøer leder ofta till våldsamma konflikter. Acta Publica har granskat det kriminella mc-gänget No Surrender MC:s etablering i Sverige.

Syftet med rapporten är att med hjälp av öppna och slutna källor bidra med ökad kunskap om No Surrender MC och sätta händelseförloppet i en kontext.